

LUNDS
UNIVERSITET

Institutionen för psykologi
Kandidatuppsats

Skillnader och likheter i radikaliseringsprocessen mellan islamistterrorism och högerterrorism. En empirisk studie.

Differences and similarities in the radicalization process between Islamist terrorism and right-wing terrorism. An empirical study.

Astrid Skarin

Kandidatuppsats HT 22

Handledare: Mats Dahl
Examinator: Sverker Sikström

Abstract

In this study, I intended to examine differences and similarities in the radicalization process between Islamic terrorism and right-wing terrorism by using secondary data from the Profiles of Individual Radicalization in the United States (PIRUS) database. A review of previous research noted a difference in the radicalization process between Islamist terrorism and right-wing terrorism, however there is a tendency not to differentiate between them. The research question was therefore what differences and similarities exist between individuals who have radicalized towards Islamist terrorism and individuals who have radicalized towards right-wing terrorism. The study found a significant difference between the ideologies in terms of religious background and immigrant background. There was a similarity among the ideologies in that they had more radicalized friends in their social networks than radicalized family members. However, the study did not find a significant difference between the ideologies in terms of violence exposure as children. The study also found a significant relationship between terrorism and religious background, terrorism and immigrant generation, and terrorism and radical family member. Finally, it is noted that there is value in distinguishing between ideologies in research on radicalization, but that further research is needed to deepen the understanding of the factors that influence the radicalization process.

Keywords: radicalization, Islamic terrorism, right-wing terrorism

Sammanfattning

Denna studie ämnade att undersöka skillnader och likheter i radikaliseringsprocessen mellan islamistterrorism och högerterrorism genom att använda sekundärdata från databasen Profiles of Individual Radicalization in the United States (PIRUS). Vid en undersökning av tidigare forskning uppmärksammades en skillnad i radikaliseringsprocessen mellan islamistterrorism och högerterrorism, men det föreligger en tendens att inte skilja dem åt. Frågeställningen blev således vilka skillnader och likheter som föreligger mellan individer som har radikaliserats mot islamistterrorism och individer som har radikaliserats mot högerterrorism. Studien visade på en signifikant skillnad mellan ideologierna vad gällde religiös bakgrund och invandrarbakgrund. Det förekom en likhet hos ideologierna angående att de i högre grad hade radikaliserade vänner i sina sociala kontaktnät än radikaliserade familjemedlemmar. Studien visade dock inte på någon signifikant skillnad mellan ideologierna vad gällde våldsutsatthet som barn. Studien påvisade även ett signifikant orsakssamband mellan terrorism och religiös bakgrund, terrorism och invandrageneration, samt terrorism och radikal familjemedlem. Avslutningsvis, uppmärksammas att det finns ett värde i att särskilja ideologierna åt vid forskning om radikalisering, men att det krävs ytterligare forskning för att fördjupa kunskapen om vilka faktorer som har en påverkan på radikaliseringsprocessen.

Nyckelord: radikalisering, islamistterrorism, högerterrorism

Tack!

Jag vill först och främst rikta ett stort, rungande tack till min handledare Mats Dahl som genom sin kunskap och ärlighet visat mig rätt väg i arbetet. Vidare vill jag tacka min goda vän Fredrik för hjälp och stöd där det behövdes. Avslutningsvis vill jag tacka min familj för uppmuntran, vågade debatter och språklig finesse.

Skillnader i radikaliseringsprocessen för islamistterrorism och högerterrorism. En empirisk studie.

I Sverige och Europa har terrorism varit ett stort hot mot samhället det senaste decenniet. Städer som Paris, Bryssel, Stockholm och Manchester är endast några exempel som fallit offer för terroristattacker (Almasy, Meilham & Bittermann, 2015; Dagens Nyheter, 2016; Ekotredaktionen, 2017; BBC, 2017). I kölvattnet av dessa fruktansvärda dåd väcks dock frågan om vad det är som driver människor till gärningar av denna karaktär.

Forskningsområdet visar att det föreligger en tendens att studier av radikaliseringsprocesser i första hand fokuserar på islamistterrorism, vilket gör att högerterrorism hamnar i skymundan när resultatet generaliseras (Shumann et al., 2022). Det finns dock isolerade studier som hävdar att radikaliseringsprocessen mot högerterrorism skiljer sig från islamistterrorism, vilket gör det intressant att utveckla forskningen på detta område (Schumann et al., 2022; Bjørge & Aasland Ravndal, 2019).

Att det finns en skillnad mellan utförandet av terrorism uppmärksammade Bjørge och Aasland Ravndal (2019). Den majoritet av attacker utförda av islamistterrorister organiseras av etablerade grupper som al-Qaida eller ISIS. Högerterrorism, å andra sidan, utförs av oorganiserade gäng eller gärningspersoner som vanligtvis inte har koppling till en känd terroristgrupp. I Sverige har vi exemplet "Lasermannen" som utförde nio skottattentat mot invandrare i början av nittioalet, eller Peter Mangs som utförde skottattentat mot samma folkgrupp under tioalet (Cantwell, 2012; Svenska Dagbladet, 2012).

En genomgång av ämnet visade att det finns relativt lite forskning om skillnader i radikalisering mot islamistterrorism respektive högerterrorism. Det upplevs behöva mer forskning i detta forskningsfält, vilket denna studie ämnar tillföra. Syftet med artikeln är att gräva djupare i skillnaderna och likheterna mellan högerterrorism och islamistterrorism genom att använda sekundärdata från databasen Profiles of Individual Radicalization in the United States (PIRUS) (START, 2020). Existerande psykologisk kunskap ämnar alltså ligga till grund för framtida förutsägelser av radikalisering mot terrorism, och därmed utöka forskningsområdet.

Terrorism

Terrorism kan ur ett filosofiskt synsätt definieras som antitesen; den enes terrorist är den andres frihetskämpe. Nelson Mandela är ett klassiskt exempel på detta, då han till att börja med skildrades som terrorismens frontfigur men blev sedan frihetens hjälte (Doosje, 2016;

Moghaddam, 2005). Det är dock inte den betydelse begreppet kommer få denna studie, utan syftar endast till att visa på att begreppet är politiskt och styrs av den rådande diskursen (MSB, 2022; Tschantret, 2020; Kruglanski, 2013). Studien antar istället en rättslig definition av begreppet. Ur ett rättsligt perspektiv definieras terrorism som:

"En gärning som allvarligt kan skada en stat eller mellanstatlig organisation om denna syftade till att: injaga allvarlig fruktan hos en befolkning eller befolkningsgrupp, tvinga offentliga organ eller en mellanstatlig organisation att vidta eller avstå från att vidta en åtgärd, eller destabilisera eller förstöra grundläggande politiska, konstitutionella, ekonomiska eller sociala strukturer." (MSB, 2022)

Följaktligen innebär terrorism en politisk motiverad våldshandling som syftar till att uppnå handlingsförändringar genom att skapa skräck och hjälplöshet hos en större population (Doosje, 2016; Moghaddam, 2005; Tschantret, 2020). Terrorism förgrenar sig även i olika ideologier. Islamistterrorism är en form av religiös terrorism som begås av individer inom den muslimska tron. Handlingarna görs främst i religiös övertygelse i syfte att framdriva politisk aktivism att rekonstruera samhället. Deras ideologi grundar sig på en förkastelse av det demokratiska samhället, vilket härleds ur föreställningen om Guds enhet, *Tawhīd*. Den drivande faktorn för deras terrorism är att konvertera icke-muslimska till islam (Al Raffie, 2013). Högerterrorism, å andra sidan, grundar sig inte på en religiös ideologi utan på en sida av det politiska spektrumet. Till höger om de traditionella konservativa partierna finns en bred sfär som kallas extremhöger. Bortom den, återfinns högerterrorism. Dessa individer är villiga att ta till illegala handlingar för att uppnå sina mål. De vill åstadkomma en värld som de anser mer rättvis eller ”ren” genom att eliminera eller undertrycka personer som de anser vara olämpliga, som utländska individer. De har också ofta en stark motvilja mot det etablerade politiska systemet och förespråkar ett upprättande av en ny auktoritär regim (Bjørge & Aasland Ravndal, 2019; Minkenberg, 2018).

Radikalisering

Det råder en viss debatt om hur begreppet radikalisering bör definieras, men det föreligger ett övergripande samförstånd om att det är en process i vilket en individ gradvis avsiktligt socialiserar sig med en organisation eller grupp som har extrema politiska ideologier (Hafez & Mullins, 2015; Pfundmair et al., 2022; Al Raffie, 2013).

I syfte att visa på den radikaliseringsprocess mot islamistterrorism, skapade Moghaddam (2005) *The Staircase to Terrorism*. Han menade att det är möjligt att använda sig av en trappa med fem våningar som bildligt uttryck i syfte att förklara de psykologiska processer som han menar representerar radikaliseringsprocess mot islamistterrorism. Bottenvåningen domineras av uppfattningar om rättvisa och tillfredsställda levnadsvillkor. Här menade Moghaddam att samtliga individer befinner sig. När individer sedan upplever orättvisor eller missnöjdhet med levnadsvillkor kommer dessa börja klättra upp på trappan i jakt på lösningar. De som når första våningen upplever framför allt orättvisor och hot mot sin egen identitet. Det kan handla om förtryck av en grupp som individen identifierar sig med, eller en förkastelse av individens kultur. Den andra våningen karaktäriseras av en ilska och frustration som gärna riktas mot en identifierbar fiende. De individer som är mer benägna att fysiskt förskjuta aggression mot de identifierade fienderna klättrar längre upp på trappan. På den tredje våningen presenteras individerna för en extrem ideologi och börjar se terrorism som en berättigad strategi. Det är på fjärde våningen som själva rekryteringen till terroristorganisationen sker, då individen börjar bli mer och mer engagerade i ett "vi-mot-dem"-förhållande. Genom denna trappa visas alltså en process i vilket individer radikaliserar sig mot just islamistterrorism (Lygre, et al., 2011).

Radikalisering mot högerterrorism menade Schuman et al., (2022) är en komplex kombination av individuella, sociala och samhällsliga omständigheter. I sin studie fann han att närvaro av radikala grupper, sociala misslyckanden och tillgång till en radikal ideologi spelar en roll i radikaliseringsprocessen mot högerterrorism. Vidare uttryckte han att högerterrorism kan förklaras som en reaktion av grupper som anses vara i en social kris, där individerna upplever sig missnöjda med till exempel sociala eller ekonomiska förutsättningar. Pisiu (2015) uttryckte i sin studie att radikalisering mot högerterrorism sällan skapas i ett vakuum, utan framkallas genom en social process i vilket en individ blir bekant med en radikal ideologi.

Utifrån *Staircase to Terrorism* skapade Doosje et al. (2016) en egen modell som nämns *Model of Radicalization and De-radicalization*. Modellen syftar till att utöka generaliserbarheten av *Staircase to Terrorism* till att omfatta alla typer av terrorism. Modellen som består av tre faser, syftar i denna studie till att appliceras på både islamistterrorism och högerterrorism. I den första fasen uppmärksammas i vilken utsträckning en individ är känslig för mottagandet av en radikal ideologi. Den främsta faktorn som påverkar individens mottaglighet är upplevelser som osäkerhet och orättvisor. Dessa känslor motiverar individen att söka sig till sociala sammanhang som kan erbjuda den säkerhet som saknas. Det kan även

figurera orättvisor för en hel grupp i vilket individen blir extra känslig för åsikter influerade av andra i sin omgivning. Gruppens upplevelse av orättvisa kan grunda sig i en samhällsförändring eller politiska motiv som står i motsats till gruppens ideologi, vilket driver ett motiv att radera denna förändring. Under den andra fasen sker individens förbindelse med den radikala gruppen eller terroristorganisationen. Här börjar individen visa engagemang och klättra i hierarkin där gruppsolidariteten växer starkare och starkare. Det är under den sista fasen som individen börjar använda våld i form av terroristattacker (Doosje et al., 2016).

En del studier har dock frångått synsättet att radikaliseringsprocessen är en process där det ena stadiet följer det andra, och menar på att radikaliseringsprocessen är ett samband av flera faktorer utan inbördes ordning (Hafez & Mullins, 2015; Kruglanski et al., 2013). Hafez och Mullins (2015) anammar ett annat tänk än ovanstående forskare och menar att radikaliseringsprocessen inte borde ses som en process utan som ett pussel, där faktorer närvarar oavsett ordning. Pusslet som de presenterar syftar till att korrigera forskningen från linjära processer och i stället omfatta multifaktoriska och kontextuella analyseringsmetoder. Deras pussel består av fyra faktorer för att förklara radikaliseringsprocessen. En del av pusslet berör känslan av missnöje. Det inkluderar till exempel upplevd ekonomisk marginalisering, kulturell alienation eller känslan av värdelöshet, vilket gör individen känslig för radikal ideologi. En annan del av pusslet berör individens sociala kontaktnät. Den hänvisar till familjemedlemmar eller vänner som är kopplade till radikaliseringsprocessen. Dessa kan påverka individen att söka sig till en radikal ideologi då den redan finns etablerad i individens sociala miljö. En tredje del av pusslet hänvisar till ideologin som individen fångas upp i. Den ideologin ramar in det personliga och kollektiva missnöjet och identifierar möjliga fiender. Här rättfärdigas våld och gruppen uppmanar individen till uppoffringar. Den sista delen av pusslet omfattar miljöer där individer kan exponeras för radikala ideologier, såsom fängelser eller sociala medier. Dessa miljöer kan tillhandahålla ideologiskt material som kan fördjupa individens kunskaper och engagemang för radikala åsikter (Hafez & Mullins, 2015).

Detta pussel grundar sig på radikaliseringsprocessen mot islamistterrorism och det uttryckts därför endast ha applicerats på den typen av terrorism (Hafez & Mullins, 2015). Det finns dock tillräckliga likheter med radikaliseringsprocessen mot islamistterrorism och radikaliseringsprocessen mot högerterrorism för att också kunna applicera denna på högerterrorism. De fyra pusselbitarnas innehåll kan speglas i det som Shumann et al. (2022) och Pisoiu (2015) funnit genom sina studier. Känslor av missnöje, det sociala kontaktnätet, uppfångandet av en ideologi, och exponering för den radikala ideologin, cirkulerar även inom radikaliseringsprocessen för högerterrorism.

Det faktum att denna teori skiljer sig från ovanstående i det hänseendet att det är ett pussel istället för en process gör det ytterligare intressant att ta denna teori i beaktning även vid en analys av högerterrorism.

Sammanfattningsvis kan det konstateras att begreppet radikaliserings definieras relativt likt med undantag för vilket bildligt uttryck forskare använder för att förklara relationen mellan bidragande faktorer. En konsensus kring detta kan därför tänkas vara att faktorer som driver en radikaliserings inte kan stå för sig själv, utan förstås bäst genom en komplex kombination av flera faktorer (Jensen et al., 2020).

Religion

Religionens orsakssamband med radikaliserings är något tudelad (Kamenowski et al., 2021). Flera studier visade ett orsakssamband mellan religion, trosutövning och radikaliserings (Kamenowski et al., 2021; Beller & Kröger, 2018), medan andra studier får det motsatta resultatet. En studie visade på ett negativt orsakssamband mellan religiös påverkan och extrema attityder, vilket indikerade att religion var en preventiv faktor för radikaliserings (Beller & Kröger, 2018). I linje med detta fann en annan studie, som syftade till att undersöka terroristorganisationer användning av CBRN-materiel (kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära hot), att religion inte kan predicera användandet av CBRN-materiel. De fann därför att religiös ideologi inte är särskilt grundläggande i terroristorganisationer (Asal et al., 2012). I sin studie hade Kamenowski et al. (2021) en mycket intressant diskussion om religionens samband med radikaliserings. De menade att resultaten i studier styrs av hur forskarna väljer att operationalisera begreppet. De uttryckte att vissa terrorister agerar i religionens namn, men i själva verket är "religiösa analfabeter" och inte är bekant med religionen även om de påstås vara starkt religiösa. Vidare konstaterades en avsaknad av isolerade studier av religionens orsakssamband med högerterrorism. Kristendomens orsakssamband med högerterrorism blev dock uppmärksammat genom andra världskriget, då "det kristna västerlandet" blev ett centralt motiv för högernationalister (Kamenowski et al., 2021). Här kan man dock argumentera för att den främsta drivande faktorn var en fascistisk ideologi och kristendomen blev endast ett slags bålverk mot judendomen (Harrison, 2021).

Invandrarbakgrund

Flera studier fann att avsaknaden av en betydelsefull tillvaro har ett orsakssamband med terrorism. Resultaten visade att hot mot mänskliga behov som att tillhöra, kontrollera och förstå sin omvärld leder till ett sökande mot grupper som stödjer terrorism (Jasko et al., 2016;

Kruglanski et al., 2013; Kunst & Obaidi, 2020). Vad gäller radikaliseringsinriktad islamistterroristforskning visade en stor del forskning att individerna främst är första generationens invandrare (Pfundmair et al, 2022; Kunst & Obaidi, 2020; Lyons-Padilla et al., 2015). Pfundmair et al (2022) diskuterade att det kan vara på grund av ett sökande efter social inklusion, vilket de varken finner i den nuvarande kulturen eller från den vilken familjen emigrerade från. Deras våld grundas även i deras uppfattning om att vara stigmatiserade och ha låg status i samhället, vilket gör att de upplever sig marginaliserade och betydelselösa (Lyons-Padilla et al., 2015). Gruppens sociala ställning i jämförelse med den västerländska befolkningen antas leda till att dessa, i frustration, antar våldsamt beteende i syfte att försöka förändra den ogynnsamma maktrelationen (Kunst & Obaidi, 2020).

Traumatiska händelser och våldsutsatta barn

En annan återkommande diskussion i tidigare studier är att kritiska ögonblick eller traumatiska händelser har ett orsakssamband med radikaliseringsprocesser (Pfundmair et al, 2022; Schumann et al., 2022; Jensen et al., 2020). En traumatisk händelse menar Pfundmair (2022) gör en individ blir mer mottaglig för radikaliseringsprocesser. Det kan vara upplevelser som misslyckade karriärer, avvisande i sociala relationer eller utsatt för våldsbrott (Pfundmair, 2022), som driver en individ att ta till våld för att uppnå sin ideologi (Jasko et al. 2016). En utmärkande faktor för just radikaliseringsprocesser mot högerterroristforskning är att flera studier har funnit ett signifikant orsakssamband med traumatiska upplevelser i barndomen som våld, vilket de inte fann rörande radikaliseringsprocesser mot islamistterroristforskning (Jensen et al., 2020; Schumann et al., 2022). Individer som blir våldsutsatta som barn kan uppleva känslor som ilska och frustration vilket gör de mer mottagliga för extremhöger (Simi et al., 2016).

Socialt kontaktnät

Den tidigare forskningen visar även att det sociala kontaktnätet spelar roll i huruvida en individ radikaliserar sig mot terrorism eller inte. Material ur tidigare forskning visar även att radikaliseringsprocesser mot terrorism inte skapas i ett vakuum, utan framkallas vanligtvis genom en social process (Pisoiu, 2015; Hafez & Mullins, 2015). Närvaron av radikaliserade grupper menar Schuman et al. (2022) ger individen en möjlighet att exponeras för en radikal ideologi som möter behov som negligeras i andra sociala sammanhang. Jasko et al. (2016) fann däremot en skillnad mellan islamistterroristforskning och högerterroristforskning vad gäller radikaliserade familjemedlemmar. Det påvisades ett signifikant orsakssamband för båda ideologierna

avseende radikaliserade vänner, däremot påvisades inte ett signifikant orsakssamband mellan ideologierna och radikaliserade familjemedlemmar.

Hypoteser och sammanfattning av tidigare forskning

En överblick av tidigare forskning visar att religion har ett orsakssamband med radikalisering, framför allt islamistterrorism, även om det i vissa studier anses bero på hur begreppet operationaliseras (Kamenowski et al., 2021). Vad gäller högerterrorism visar tidigare forskning att religion inte har så stor påverkan utan att det snarare handlar om politiska åsikter. Även om de politiska åsikterna i grunden härstammar från religion, visar det sig att religion inte har ett orsakssamband (Kamenowski et al., 2021; Harrison, 2021). Detta leder mig in på min första hypotes.

H₁: De individer som har radikaliserats mot islamistterrorism har en bakgrund som grundar sig i religiösa muslimska värderingar, medan de individer som har radikaliserats mot högerterrorism har en bakgrund i en politisk åsikt utifrån konservativt kristna värderingar.

Tidigare forskning har visat att första generationens invandrare är den grupp som i högst grad radikaliserar sig in i islamistterrorism. Detta anses bero på att de upplever en bristande inklusion och låg status i både den kultur de emigrerat från och den kultur de nu lever i. De söker därför gemenskap och en högre status i andra grupper. Även låg status i förhållande till västerländska invånare anses vara en faktor. Högerterrorister, å andra sidan, agerar i syfte att skapa ett mer ”rent” samhälle med en totalitär regim, vilket innebär att de i hög grad kommer från västerländska samhällen (Bjørge & Aasland Ravndal, 2019; Minkenberg, 2018). Enligt dessa studier, formulerar jag min andra hypotes.

H₂: Individer som har radikaliserats in i islamistterrorism är främst första generationen invandrare och individer som har radikaliserats in i högerterrorism är främst västerländska.

Tidigare forskning påvisar även att traumatiska upplevelser i barndomen så som fysisk eller psykisk våld är ett utmärkande orsakssamband för just radikalisering för högerterrorism (Jensen et al., 2020; Schumann et al., 2022). Detta ligger till grund för min tredje hypotes.

H₃: Individer som har radikaliserats in i högerterrorism var i högre grad utsatta för fysisk eller psykisk våld som barn än individer som har radikaliserats in i islamistterrorism.

Tidigare forskning visar även på att individer som har radikaliserats påverkas av deras sociala nätverk (Hafez & Mullins, 2015; Jasko et al., 2016). En studie visade ett signifikant orsakssamband mellan radikalisering och individens vänskapskrets. Studien fick dock inte ett signifikant orsakssamband avseende radikaliserade familjemedlemmar (Jasko et al., 2016). Utifrån denna tidigare forskning har jag därmed formulerat min fjärde hypotes.

H₄: Individer som har radikaliserats in i islamistterrorism och individer som har radikaliserats in i högerterrorism har i högre grad radikaliserade vänner i sitt sociala nätverk i jämförelse med familjemedlemmar.

Metod

Studien använde redan existerande data från databasen PIRUS 2020 (START, 2020), som skapades av 15 medlemmar av PIRUS-gruppen. Databasen omfattar anonym individuell information av individer som har anslutit sig till terroristgrupper. Den individuella informationen inkluderar bakgrundsinformation och utmärkande egenskaper av 2226 individer i USA mellan år 1948–2020. Databasen baseras på offentliga handlingar, nyhetsartiklar och publikationer. För att inkluderas in i materialet måste individen ha blivit radikaliserad i USA, stödjer eller stödde radikala ideologier, och visa evidens på att hans beteende var/är kopplade till de radikala åsikter hen förespråkade/förespråkar. I övrigt, måste individen uppfylla ett av följande fem kriterier: blivit arresterad, åtalad eller dödad till följd av hans radikala aktivitet, varit en medlem av terroristorganisation, eller varit associerad med en terroristorganisation vars ledare åtalats för ett radikalt ideologiskt motiverat våldsbrott (START, 2020).

Data

Databasen innehåller 112 variabler som PIRUS-gruppen valt ut i syfte att representera radikaliseringsprocessen utifrån tidigare modeller och teorier som de ansetts vara relevanta (Jensen et al., 2020). Utifrån dessa 112 variabler valdes sex variabler ut för denna studie, vilket grundas på den research som gjorts och presenteras ovan. Dessa sex variabler kodades som Ideologi, Religiös_bakgrund, Invandrargeneration, Våldsutsatt_barn, Radikal_familj, Radikal_vän.

I rådatan kunde varje variabel anta flera olika värden. Till exempel kunde variabeln Våldsutsatt_barn anta olika värden beroende på vilken typ av våld som barnet blev utsatt för. Denna information var överflödigt i denna studie och datan transformerades därför till dikotom i så stor utsträckning som möjligt. Hälften variablerna är binära och kan anta värdet 0 (nej) eller 1 (ja), med undantag för variabeln Ideologi där 1 representerar Islamist och 2 representerar höger eftersom den variabeln mäter något värdefullt i sig och inte endast ja eller nej. Resterande variabler har tre utfall.

Datan transformerades även på så sätt att subjekt som endast tillhörde islamistterrorism eller högerterrorism behölls, eftersom studien ämnar att jämföra just dessa två ideologier emellan. Denna variabel var i rådatan kodat som två binära variabler, men kodades om i denna studie till en och samma variabel.

Beroende och oberoende variabler

Den beroende variabeln är huruvida individen är islamistterrorist eller högerterrorist, vilket återfinns under variabeln Ideologi. Islamistterrorism och högerterrorism finns definierat i PIRUS-gruppens kodbok, i syfte att förstå hur de operationaliserat begreppet. Således kommer dessa begrepp få samma definiering i denna studie. I databasens kodbok beskrivs begreppet islamistterrorister som en aggressiv metodik av Sunniislamister i syfte att bana väg för ett islamistiskt samhälle som utvecklas genom krigsmakt. Högerterrorism definieras som en ideologi som endast gynnar social hierarki och söker en idealiserad framtid som gynnar en viss grupp (START, 2020).

Resterande fem variabler används som oberoende variabler och således faktorer som påverkar den beroende variabeln. Variabeln Religiös_bakgrund syftar till att visa vilken religion som individen vuxit upp med och som ärvt från sina föräldrar. Utfallen som variabeln kan anta är Islam (1), Kristendom (2) och Judendom (3). Invandrargeneration syftar till att visa om individen är första eller andra generations invandrare. Denna variabel kan anta tre värden; inte invandrare (0), första generations invandrare (1), och andra generations invandrare (2). Om det finns bevis på att individen varit utsatt för våld som barn, kodas detta som ja (1) om inte (0) i variabeln Våldsutsatt_barn. Radikal_vän och Radikal_familj kodas likt Våldsutsatt_barn som ja (1) eller nej (0) och omfattar huruvida individen haft en radikal vän eller radikal familjemedlem i sin närhet (START, 2020).

Analysmetod

Deskriptiv statistik redovisas i syfte att få en övergripande bild av variablerna som används. Antalet observationer samt antalet saknade observationer visas även då det påverkar hur Chi²-test beräknas och tolkas. Standardavvikelse visas även för att få en förståelse av differensen mellan olika grupper av data (Navarro & Foxcroft, 2022).

En korrelationsanalys som visar korrelationskoefficienter mellan olika variabler redovisas även. Korrelationskoefficienterna visar om det finns en svag eller stark association mellan variablerna, och visar vilka variabler som är viktiga att ta hänsyn till vid en analys. Korrelationsmatrisen uppmärksammar även eventuella problem med kollinearitet. Det syftar till att visa om variablerna har en hög korrelation, en korrelationskoefficient på 0.8 eller högre, vilket kan vara ett tecken på att variablerna är starkt beroende av varandra och mäter nästan samma sak. Att ha variabler som har för stark korrelation med varandra gör det svårt att skilja mellan de två variablernas enskilda effekt, vilket gör det svårt att tolka resultatet eftersom det kan vara svårt att urskilja vilken variabel som har störst effekt. Detta är dock inte av stor betydelse inom Chi²-test eftersom den testar varje variabel för sig, men är väsentlig i binomial logistisk regression (Navarro & Foxcroft, 2022).

Ett Chi²-test of association har används i syfte att fastställa om det finns en signifikant skillnad mellan inom den beroende variabel. Testet baseras på en beräkning från skillnaderna mellan de observerade och förväntade frekvenserna i datan som sedan jämförs med ett kritiskt värde, alphavärdet $p < .05$, för att avgöra om skillnaden mellan variablerna är signifikant (Navarro & Foxcroft, 2022). Chi²-testet görs för var och en av de oberoende variablerna ihop med den beroende variabeln.

Avslutningsvis används en binomial logistisk regression i syfte att försöka påvisa om det finns ett samband mellan de oberoende variablerna och den beroende variabeln. Här skiljs inte islamistterrorism och höger terrorism åt, utan variabeln terrorism används i allmänhet. En binomial logistisk regression används eftersom den beroende variabeln endast har två utfall, islamistterrorism eller högerterrorism. Modellen använder binomial fördelning för att fördela sannolikheten för de olika utfallen och logistisk regression för att påvisa vilka oberoende variabler som har den största påverkan på den beroende variabeln. Detta gör det möjligt att undersöka orsakssamband mellan olika variabler (Hilbe, 2009).

Statistikprogrammet Jamovi (version 2.2.5) användes för bearbetning av data och skildring av deskriptiv statistik. Microsoft Excel (version 16.67) användes för att hantera rådatan och transformera variablerna som sedan exporterades in i statistikprogrammet.

Etik

Det kan finnas etiska överväganden att ta hänsyn till vid användningen av sekundärdata, såsom skyddet av personlig information eller integriteten hos individer som deltagit i den ursprungliga datainsamlingen (Shaughnessy et al., 2011). Datan som används i denna studie är en offentlig databas som finns att hämta via <https://www.start.umd.edu/profiles-individual-radicalization-united-states-pirus-keshif>, vilket gör att etiska överväganden inte behöver tas i beaktning i lika stor utsträckning eftersom materialet redan är censurerat mot offentligheten. Det har inte skett en modifiering av enskilda subjekt vid transformeringen av data, utan materialet har endast kodats om i syfte att producera analytiska resultat (Shaughnessy et al., 2011).

Resultat

Deskriptiv statistik presenteras först till följd av korrelationsmatris, Chi²-test och binomial logistisk regression.

Deskriptiv data

I *tabell 1* redovisas deskriptiva data på samtliga variabler i studien. Den inkluderar antal observationer, antal saknade observationer och standardavvikelse. *Tabell 2* redovisar frekvenstabeller av samtliga variabler. Den deskriptiva statistiken visar att tre variabler har ett stort antal saknade observationer.

Tabell 1

Deskriptiv data på samtliga variabler.

Variabler	N	Missing	SD
Ideologi	1488	0	0.475
Religiös_bakgrund	579	909	0.534
Invandrargeneration	1401	87	0.548
Våldsutsatt_barn	1488	0	0.195
Radikal_vän	897	591	0.381
Radikal_familj	627	861	0.473

Not. N = antal observationer, Missing = antal saknade observationer, SD = standardavvikelse.

Tabell 2

Frekvenser av variabler

Ideologi	Antal	% av hela
Islamist	511	34.3%
Höger	977	65.7%
Religiös_bakgrund		
Islam	291	50.3%
Kristendom	278	48%
Judendom	10	1.7%
Invandrargeneration		
Ingen	1110	79.2%
Första generationen	216	15.4%
Andra generationen	75	5.4%
Våldsutsatt_barn		
Nej	1429	96%
Ja	59	4%
Radikal_vän		
Nej	158	17.6%
Ja	739	82.4%
Radikal_familj		
Nej	416	66.3%
Ja	211	33.7%

Korrelationsmatris

I *tabell 3* visas en korrelationsanalys mellan studiens variabler med hjälp av Kendalls Tau korrelationskoefficient eftersom materialet innehåller variabler på nominalnivå (Navarro & Foxcroft, 2022). Resultatet av korrelationsanalysen visar på flera signifikanta korrelationer.

Tabell 3

Korrelationsmatris

Variabel	1	2	3	4	5	6
1. Ideologi						

2. Religiös_bakgrund	.75***				
3. Invandrargeneration	-.678***	-.674***			
4. Våldsutsatt_barn	-.071**	.091*	.023		
5. Radikal_vän	.24***	-.034	-.104**	-.07*	
6. Radikal_familj	.323***	.006	-.125**	-.03	.148***

Not. * p<.05, **p<.01, ***p<.001

Chi²-test

I tabell 4-8 visas de Chi²-test som utförts i syfte att undersöka om det finns signifikant statistik mellan den beroende variabeln och de oberoende variablerna. Samtliga Chi²-test visar på ett p-värde under alfavärde <.05, vilket innebär att det är statistiskt signifikant. Kontingenstabeller presenteras även i syfte att visa de olika frekvenserna mellan variablerna och hur de fördelar sig över kategorierna.

Tabell 4 visar Chi²-test mellan Ideologi och Religiös_bakgrund. En majoritet av de som har radikaliserats in i islamistterrorism är muslimska och en stor majoritet av de som har radikaliserats in i högerterrorism är kristna. Däremot visas att en del av de som har radikaliserats in i islamistterrorism är kristna, och i motsats är noll procent av de som har radikaliserats in i högerterrorism muslimska. Det finns en relativ jämn fördelning mellan judendom för båda ideologierna. Utifrån detta kan testen påvisa att det finns en signifikant skillnad avseende religion och radikalisering.

Tabell 4

Kontingenstabell

Ideologi	Religiös_bakgrund			Total antal
	Islam	Kristendom	Judendom	
Islamist	291 (80%)	71 (19%)	4 (1%)	366 (100%)
Höger	0 (0%)	207 (97%)	6 (3%)	213 (100%)

Chi²-test

	value	df	p
Chi ²	341	2	<.001

I tabell 5 redovisas resultatet från det Chi²-test som gjordes med Ideologi och Invandrargeneration. Där framkommer det en signifikant skillnad mellan de som har

radikaliserats in i islamistterrorist och de som har radikaliserats in i högerterrorist. De som har radikaliserats in i islamistterrorist är i större grad första generationens invandrare, men har ändå en hög procentandel som inte är invandrare. Av de som har radikaliserats in i högerterrorist är en stor majoritet västerländska och saknar invandrarbakgrund.

Tabell 5

Kontingenstabell

Ideologi	Invandargeneration			Total antal
	Inte invandrare	Första generation	Andra generation	
Islamist	163 (37%)	209 (48%)	66 (15%)	438 (100%)
Höger	947 (98%)	7 (1%)	9 (1%)	963 (100%)

Chi²-test

	value	df	p
Chi ²	685	2	<.001

Tabell 6 visar Chi²-test mellan Ideologi och Våldsutsatt_barn. Testet påvisar en signifikant skillnad mellan ideologierna, där de individer som har radikaliserats in i islamistterrorist i högre grad varit utsatta för Våldsutsatt_barn som barn, i jämförelse med de som har radikaliserats mot högerterrorist. Däremot bör uppmärksammas att det är en liten procentandel av samtliga individer som har varit utsatta för våld som barn.

Tabell 6

Kontingenstabell

Ideologi	Våldsutsatt_barn		Total antal
	Nej	Ja	
Islamist	481 (94%)	30 (6%)	511 (100%)
Höger	948 (97%)	29 (3%)	977 (100%)

Chi²-test

	value	df	p
Chi ²	7.42	1	.006

Tabell 7 visar det Chi²-test som gjorts mellan Ideologi och Radikal_vän. Resultatet visar att det är fler individer som radikaliserats mot högerterrorist som har radikaliserade vänner, än de som har radikaliserats mot islamistterrorist. De som har radikaliserats mot

islamistterrorist saknar radikaliserade vänner i sitt sociala nätverk i högre grad än de som har radikaliserats mot högerterrorist.

Tabell 7

Kontingenstabell

Ideologi	Radikal_vän		Total antal
	Nej	Ja	
Islamist	117 (27%)	315 (73%)	432 (100%)
Höger	41 (9%)	424 (91%)	465 (100%)

Chi²-test

	value	df	p
Chi ²	51.5	1	<.001

Tabell 8 visar det Chi²-test som gjorts mellan Ideologi och Radikal_familj. Resultatet påvisar en signifikant skillnad mellan ideologierna. För de som har radikaliserats in i högerterrorist är det relativt jämt fördelat mellan om de har en radikal familjemedlem eller inte, medan för de som har radikaliserats mot islamistterrorist saknar majoriteten en radikal familjemedlem.

Tabell 8

Kontingenstabell

Ideologi	Radikal_familj		Total antal
	Nej	Ja	
Islamist	312 (73%)	89 (22%)	401 (100%)
Höger	104 (46%)	122 (54%)	226 (100%)

Chi²-test

	value	df	p
Chi ²	65.4	1	<.001

Binomial logistisk regression

Tabell 9 visar en binomial logistisk regression på de oberoende variablerna och den beroende variabeln. Nagelkerkes r²-mått används för att visa hur bra modellen förklarar variansen i de oberoende variablerna. Nagelkerkes r² används för att visa en översikt av variansen som förklaras av modellen (Navarro & Foxcroft, 2022). Resultatet av regressionen

visar att tre av variablerna är statistiskt signifikanta, eftersom p-värdet är under alpavärdet $p < .05$. Det betyder att det är möjligt att påvisa ett orsakssamband mellan dessa oberoende variabler (Religiös_bakgrund, Invandrargeneration och Radikal_familj) och den beroende variabeln (Ideologi). Däremot har Våldsutsatt_barn och Radikal_vän inte signifikanta p-värden, vilket gör att det inte är möjligt att dra några slutsatser om orsakssambandet mellan dessa variabler och den beroende variabeln. Regressionen visar att Religiös_bakgrund och Radikaliserad_familj har positiva betakoefficienter. Det betyder att dessa variabler har en positiv påverkan på terrorism, vilket innebär att när den oberoende variabeln ökar i värde ökar även den beroende variabeln. Regressionen visar däremot att variabeln Invandrabakgrund har en negativ betakoefficient. En negativ betakoefficient visar att när värdet för den oberoende variabeln ökar, sjunker värdet på den beroende variabeln, och vice versa, vilket tyder på att det finns ett negativt orsakssamband mellan Invandrabakgrund och Ideologi. Avslutningsvis, visar modellen passningsmättet R^2_N att modellen förklarar ca 61.6% av variansen i min beroende variabel, vilket kan indikera att modellen har en bra anpassning till data och att det föreligger ett samband mellan min beroende variabel och mina oberoende variabler i modellen.

Tabell 9

Modellanpassningsmått

Model	Deviance-värde	AIC	R^2_N
1	138	150	0.616

Deviance = deviance-värde, AIC = Akaikes informationskriterium, R^2_N = Nagelkerkes r^2 -mått

Modellkoefficienter - ideologi

Variabler	Beta	SD	Z	P
Intercept	-8.030	1.865	-4.306	<.001
Religiös_bakgrund	3.773	.897	4.208	<.001
Invandrargeneration	-2.847	.774	-3.676	<.001
Våldsutsatt_barn	-.311	.665	-.474	.635
Radikal_vän	.155	.456	.339	.735
Radikal_familj	1.620	.482	3.360	<.001

Not. Beta = betakoefficienter (som representerar logoddsen för "Ideologi=islamist" jämfört med "Ideologi=höger",

SD = standardavvikelse, Z = z-värde, P = p-värde

Diskussion

Denna studie undersökte de skillnader och likheter som finns i mellan de individer som har radikaliserats in i islamistterrorism och de individer som har radikaliserats in i höger terrorism.

Studien stödjer den första hypotesen om att de individer som har radikaliserats mot islamismterrorist har en bakgrund som grundar sig i religiösa muslimska värderingar, medan de individer som har radikaliserats mot högerterrorism har en bakgrund i en politisk åsikt utifrån konservativt kristna värderingar. Således är det möjligt att konstatera att det finns en skillnad mellan individerna som har radikaliserats in i islamistterrorism respektive högerterrorism i detta hänseende. Resultatet stämmer även överens med hur Kunst och Obaidi (2020) samt Schumann et al. (2022) definierar islamistterrorism och högerterrorism; att islamistterrorism grundas på muslimsk tro om en förkastelse av det demokratiska samhället, och att högerterrorism grundas på en sida av ett politiskt spektrum. Sett till det faktum att Chi²-testet påvisar en religiös skillnad mellan högerterrorism och islamistterrorism bör religion beaktas när radikalisering som ämne berörs. Som Kamenowski et al. (2021) skriver är det dock en komplex variabel att ta hänsyn till eftersom religion i stort sett är subjektiv och nödvändigtvis inte betyder samma för alla. Det kan därför vara svårt att operationalisera begreppet och samtidigt mena att man gör alla religiösa individer rättvisa. Å andra sidan, är det inte heller möjligt att tillskriva allt (eller inget) till begreppet utan att urholka dess innebörd och substantiella värde. Eftersom religion anses som ett subjektivt fenomen som skiljer sig från individ till individ, grundas definitionen av begreppet i denna studie på vilken religiös bakgrund individens hade när insamlingen av rådata skedde.

Genom att individer bekräftar sin egen religiösa position, bidrar denne på samma sätt till en föreställningsvärld om vi och dem. En religion är ett slags sociokulturellt fenomen och en grupp där det är möjligt att identifiera vilka som tillhör gruppen och inte. Således är det även möjligt att identifiera en möjlig fiende om omständigheterna kräver det. Islamistterrorism identifierar de som upprätthåller det demokratiska samhället som motståndare, och högerterrorister identifierar det etablerade politiska systemet som motståndare (Al Raffie, 2013; Bjørge & Aasland Ravndal, 2019; Minkenberg, 2018). Således kan det tolkas att när det går bra för motståndare innebär det en nedgång för terroristgruppen. Doosje et al. (2016) visar i linje med detta att en individ är känslig för radikalisering när individen upplever orättvisor för den grupp individen identifierar sig med. Den besvikelsen att ideologin inte växer sig starkare leder till att individen söker upprättelse att rasera det som orättvisan härstammar från.

Utifrån resultatet och den tidigare forskningen som presenteras i denna studie föreligger det en likhet hos de båda ideologierna att uppnå ett idealsamhälle som motarbetas av de grupper som har makten i samhället för tillfället. Definitionerna av hur idealsamhället ska se ut skiljer sig dock mellan ideologierna, men de båda grupperna har en identifierbar motståndare. Utifrån hur islamistterrorism och högerterrorism identifieras är det även möjligt att utläsa att det idealsamhället de stävar efter bygger på den religion eller politik majoriteten av dem praktiserar.

Studien stödjer även den andra hypotesen om att de individer som har radikaliserats in i islamistterrorism främst är första generationens invandrare och de individer som har radikaliserats in i högerterrorism främst är västerländska. Att islamistterrorister främst är första generationens invandrare har även visats i tidigare studier (Pfundmair et al, 2022; Kunst & Obaidi, 2020; Lyons-Padilla et al., 2015). Dessa individer har svårt att känna tillhörighet med varken den kultur individen emigrerat till eller emigrerat från, och därför söker sig till andra sammanhang som kan tillfredsställa deras behov av att tillhöra (Pfundmair et al, 2022; Kunst & Obaidi, 2020; Lyons-Padilla et al., 2015). Att ha en osäker tillhörighet visar radikaliseringsmodellen av Doosje et al (2016) öppna för en känslighet mot radikalisering och en förbindelse med terroristorganisationer. Hafez och Mullins (2015) radikaliseringsspussel visar även att kulturell alienation kan göra en individ känslig för radikal ideologi, vilket första generationen invandrare kan uppleva på grund av deras svårigheter att identifiera sig med kulturen.

Att det skiljer sig mellan ideologierna kan även tänkas bero på att islamistterrorisms idealsamhälle ligger bortom det västerländska samhället, medan högerterrorisms idealsamhälle ligger i en idealiserad uppfattning om det historiska västerländska samhället. Med det menas att första generationens invandrare i större utsträckning har sökt sig till islamistterrorism eftersom de upplevt sig alienerade i kulturen hos makteliten och därmed strävar efter ett sammanhang som tillgodoser deras behov av att tillhöra. Sammanhanget drivs av en ideologi som motarbetar demokrati och strävar efter ett idealsamhälle som återfinns bortom det västerländska samhället, vilket gör att majoriteten av de individer som har radikaliserats in i islamistterrorism är invandrare. De individer som har radikaliserats in i högerterrorism upplever, likt de som har radikaliserats in i islamistterrorism, sig alienerade med rådande kulturen och söker sig till andra sammanhang för att känna tillhörighet. Högerterroristen, å andra sidan, strävar efter att "återupprätta" ett idealsamhälle som de uppfattar existerade på deras förfäders tid. Detta idealsamhälle som högerterroristen

förespråkare har invandrare svårt att identifiera sig med, vilket kan vara en förklaring till varför majoriteten av individer som har radikaliserats in i högerterrorism är västerländska.

Studien stödjer även den tredje hypotesen om att individer som har radikaliserats in i islamistterrorism och individer som har radikaliserats in i högerterrorism har i högre grad radikaliserade vänner än familjemedlemmar. Det framkommer även genom Jasko et al. (2016) och Hafez och Mullins (2015) att det finns ett samband mellan radikalisering och individens sociala nätverk. Flera forskare menar vidare att mänsklighetens behov av tillhörighet är den främsta förklaringen bakom varför det sociala nätverket har en betydande roll (Jasko et al., 2016; Kruglanski et al., 2013; Kunst & Obaidi, 2020; Doosje et al., 2016). Doosje et al. (2016) förklarar genom sin radikaliseringsmodell att när det figurerar orättvisor för en hel grupp blir individens åsikter influerade av sin omgivning, vilket gör att gruppsolidariteten växer sig så stark. Hafez och Mullins (2015) radikaliseringspussel omfattar även en pusseldel som innebär att individen kan söka sig till en radikal ideologi om den redan finns etablerat i individens sociala miljö.

Här visas alltså att det inte finns någon skillnad mellan ideologierna. Det mänskliga behovet av tillhörighet existerar oavsett ideologisk bakgrund. Anledningen till att individer som har radikaliserats mot islamistterrorism och högerterrorism har fler radikaliserade vänner än familjemedlemmar, kan innebära att vänners influens på individen har varit starkare än familjemedlemmars. Det kan härledas ur det faktum att det anses som en normal mänsklig process för människor att bryta sig från och frigöra sig från sina föräldrar. Vänners influens på individen blir därför starkare än familjen, alternativt att individen aktivt söker sig till personer med likartad ideologi när individen bryter sig loss från föräldrarna.

Studien bekräftar däremot inte den fjärde hypotesen om att individer som har radikaliserats in i högerterrorism i högre grad varit utsatta för våld som barn än individer som har radikaliserats in i islamistterrorism. Det råder en så pass liten differens mellan ideologierna att det är möjligt att dra några adekvata slutsatser. Det här resultatet skiljer sig från tidigare forskning som visar att individer som utsatts för våld som barn har en större risk att bli känsliga för ideologin hos högerterrorister än islamistiska terrorister (Jensen et al., 2020; Schumann et al., 2022; Simi et al., 2016). Denna skillnad kan bero på att de studier som kommit till detta resultat har använt sig av en annan typ av material än som används i denna studie. De har baserat sig på kvalitativt material, som är mer lämpat för att upptäcka om en individ har utsatts för våld

eller inte (Schumann et al., 2022). Det empiriska materialet i denna studien baseras på kvalitativdata och kan därför ha ett stort mörkertal, vilket kan ha påverkat resultatet.

I denna studie utfördes även en binomial logistisk regression i syfte att studera orsakssambandet mellan de oberoende variablerna och den beroende variabeln. Regressionen påvisar ett orsakssamband mellan de oberoende variablerna Religiös_bakgrund, Invandrargeneration och Radikal_familj och den beroende variabeln Ideologi. Det betyder att Religiös_bakgrund och Radikal_familj har en positiv påverkan på terrorism, vilket innebär att när den oberoende variabeln ökar i värde ökar även den beroende variabeln. Regressionen visar däremot att en Invandrabakgrund har en negativ betakoefficient. En negativ betakoefficient visar att när värdet för den oberoende variabeln ökar, sjunker värdet på den beroende variabeln, vilket tyder på att det finns ett negativ orsakssamband mellan Invandrabakgrund och Ideologi.

Däremot är det viktigt att notera att en positiv betakoefficient inte nödvändigtvis innebär att religiös bakgrund eller radikal familjemedlem orsakar radikaliserings mot terrorism. Lika så, behöver en negativ betakoefficient inte betyda att en invandrabakgrund minimerar risken för radikaliserings mot terrorism. Anledningen bakom en negativ betakoefficient för invandrabakgrund kan vara att det empiriska materialet innehåller fler individer som har radikaliserats mot högerterrorism än islamistterrorism, och således inte har en invandrabakgrund. Att religiös bakgrund har en positiv betakoefficient behöver inte heller innebära att religion orsakar radikaliserings mot terrorism. Det finns enormt många religiösa individer i världen, och de religiösa individer inom terrorism representerar endast en liten del.

Således kan det finnas många olika faktorer som påverkar både religiös bakgrund, invandrargeneration och radikal familjemedlem, och risken för radikaliserings. Det kan även finnas andra orsaker till en positiv relation mellan dessa variabler. Det är därför lämpligt att göra ytterligare undersökningar och analyser för en mer heltäckande förståelse av relationen mellan variablerna. Däremot kan denna studie vara en vägledning in i framtida forskning då den kan visa på tendenser och möjliga orsakssamband.

En diskussion kring det resultat som har visats genom denna studie är att dessa fenomen och faktorer som relateras till individer som har radikaliserats mot islamistterrorism eller högerterrorism, faktiskt är något som kan prägla de flesta människor i samhället. Att en individ som har en islamistisk tro i större utsträckning är första generationens invandrare och att en individ som antar högerpolitiska åsikter främst är västerländska, är en omsättningsdighet som

sträcker sig över hela det västerländska samhället och appliceras inte endast på individer som kan antas vara terrorister. Kristendomen, och därmed kristna värderingar som högerpolitiken grundas på, är dominerade i USA, vilket den muslimska religionen inte är. Därmed kan det antas vara fler västerländska individer som antar de kristna värderingarna än första generationens invandrare eftersom de kommer från en bakgrund av en annan grundläggande värdering, i detta fall muslimsk. Att vara en sökande människa och vilja passa in i en social grupp, är även något som kan tänkas att varje människa någon gång upplever i sitt liv och inte endast präglar de individer som antas vara terrorister. Att en social grupp även växer sig stark genom att skapa ett vi-och-dem-förhållande utifrån definitioner, gränser och exkludering, är även något som sträcker sig över sociala grupper utanför terroristorganisationer. Således kan förklaras att majoriteten individer i världen påverkas av sitt sociala nätverk och antar gruppens åsikter.

Frågan här blir därför hur det kommer sig att inte alla människor som har liknande faktorer som de individer som har radikaliserats mot islamistterrorism eller högerterrorism, också har radikaliserats. För att kunna svara på en sådan fråga krävs mer forskning och undersökning. Men man kan anta att det beror på att de individer som radikaliserats mot islamistterrorism eller högerterrorism tår steget längre mot en extrem nivå bortom laglighet, demokrati och andra grundläggande värderingar. I grunden kan dock påstås att om man i denna studie raderar terrorism ur ekvationen, hade studien kunnat spegla samhället i stort. Det föreligger skillnader mellan islamistterrorism och högerterrorism, som kan antas likna de skillnader som finns mellan muslimer och de individer som har högerpolitiska åsikter som grundas ur kristna värderingar.

Implikationer

Tendensen att generalisera terrorism och inte se på de olika särdragena, påvisas alltså vara en nackdel då denna studie visat att egenskaper för radikalisering mot islamistterrorism och högerterrorism inte stämmer överens med varandra. Det föreligger alltså särdrag inom radikaliseringsprocessen mot de olika ideologierna som är viktiga att ta i beaktning vid en analys. Utifrån det som presenteras är det vid samtal om radikaliseringsprocessen relevant att beröra religion och invandargeneration som pusselbitar som skiljer sig åt mellan högerterrorism och islamistterrorism. Således är det även relevant att tala om individens kontaktnät i relation till radikalisering, och att det finns en likhet mellan de två olika ideologierna. Genom att identifiera och ta hänsyn till de likheter och skillnader som

föreligger mellan radikaliserings mot islamistterrorism och högerterrorism kan man även arbeta proaktivt mot terrorism. Eftersom det är sparsamt med studier som skiljer dessa åt, stärks även vikten av denna studie.

Begränsningar

Material

Denna studie använder sekundärdata som är insamlad av PIRUS, vilket gör att representativitet och generaliserbarhet bör tas i beaktning (Shaughnessy et al., 2011). Det urval som PIRUS använder sig av i sitt material berör individer i USA. Det finns skilda förutsättningar för individer i USA och andra västerländska länder, men i denna studie är det inte relevant att skilja på det. Vad gäller extrema åsikter kan tänkas att det inte spelar roll vilken nationell gruppering individerna har, eftersom de har samma grundtanke. Terrorism i sig kan yttra sig på olika sätt, men jag anser att radikaliserings är så pass lik att resultatet från studien är generaliserbart till västvärlden. Jag bedömer att USA på det hela taget delar en stor del kulturell, politiskt och religiöst ursprung med resten av västvärlden vilket gör det generaliserbart. Det är däremot svårt att utifrån denna studie dra slutsatser om radikaliseringsprocesser i andra delar av världen, eftersom det skiljer markant från västvärlden vad gäller kultur, politik och religion.

Datapunkter

Materialet som används i denna studie innehåller många saknade datapunkter. Det innebär att för vissa variabler finns det ingen information för alla subjekt. Det är dock inte relevant att ta bort alla datapunkter som saknas. Alla de saknade värden som till exempelvis saknas för variabeln Religiös_bakgrund behöver inte vara samma subjekt som saknas under variabeln Radikal_vän. Detta gör att om jag hade tagit bort alla saknade datapunkter hade jag haft för få datapunkter kvar och inte kunnat använda mig av datan. På grund av dessa omständigheter har jag valt att behålla samtliga datapunkter.

Framtida forskning

Det kan riktas kritik mot denna studie att den inte tar i beaktning hur variabler som skiljer sig åt mellan ideologierna samspelar med varandra. Det kan därför vara tänkvärt att undersöka i vilken utsträckning variablerna korrelerar med varandra och terrorism. Det finns även andra variabler som kan tänkas relevanta i detta hänseende som inte tas upp i denna studie, till exempel ålder och kön. Det gör att det kan vara intressant att använda samtliga variabler ur databasen PIRUS för att ytterligare jämföra islamistterrorism och högerterrorism.

Slutsats

Denna studie har belyst skillnaden och likheten mellan individer som har radikaliserats in i islamistterrorism och högerterrorism. Resultaten visar att det finns en signifikant skillnad när det gäller religion och om individen är invandrare eller inte. Det fanns också en likhet mellan ideologierna i att båda grupperna hade en högre andel radikaliserade vänner i sitt sociala nätverk än radikaliserade familjemedlemmar. Detta resultat syftar till att bidra till den kunskapslucka som identifierat under forskningen om ämnet och bidra till att den fylls. I framtida forskning föreslås en fördjupning av hur dessa variabler korrelerar med varandra i relation till terrorism. Denna forskning ämnar ge en tydligare bild av vilka faktorer som skiljer sig och är lika mellan radikalisering mot islamistterrorism och högerterrorism och ämnar därmed kunna utgöra en grund för proaktivt arbete mot terrorism.

Referenser

- Almasy, S., Meilhan, P., & Bittermann, J. (14 september 2015). Paris massacre: At least 128 killed in gunfire and blasts, French officials say. *CNN*. <https://edition.cnn.com/2015/11/13/world/paris-shooting/index.html>.
- Al Raffie, D. (2013). Social Identity Theory for Investigating Islamic Extremism in the Diaspora. *Journal of Strategic Security*, 6(4), 67–91.
DOI: 10.5038/1944-0472.6.4.4
- Asal, V. H., Ackerman, G. A., & Rethemeyer, R. K. (2012). Connections Can Be Toxic: Terrorist Organizational Factors and the Pursuit of CBRN Weapons. *Studies in Conflict & Terrorism*, 35(3), 229–254. DOI: 10.1080/1057610x.2012.648156
- Beller, J., & Kröger, C. (2018). Religiosity, religious fundamentalism, and perceived threat as predictors of Muslim support for extremist violence. *Psychology of Religion and Spirituality*, 10(4), 345–355. DOI: 10.1037/rel0000138
- BBC (23 maj 2017). Manchester Police: This was a terrorist attack. *BBC*. <https://www.bbc.com/news/av/uk-40010486>
- Cantwell, O. (8 maj 2012). Därför är Peter Mangs terrorist. *Aftonbladet*. <https://www.aftonbladet.se/nyheter/kolumnister/a/zL8P85/darfor-ar-peter-mangs-terrorist>
- Dagens Nyheter. (25 mars 2016). Attentanten i Bryssel – detta vet vi. *Dagens Nyheter*. <https://www.dn.se/nyheter/varlden/attentaten-i-bryssel-detta-vet-vi/>.
- Doosje, B., Moghaddam, F. M., Kruglanski, A. W., de Wolf, A., Mann, L., & Feddes, A. R. (2016). Terrorism, radicalization and de-radicalization. *Current Opinion in Psychology*, 11, 79–84. DOI: 10.1016/j.copsyc.2016.06.008
- Ekotredaktionen (10 april 2017). Detta har hänt: Attack i centrala Stockholm. *Sveriges Radio*. <https://sverigesradio.se/artikel/6669814>
- Hafez, M., & Mullins, C. (2015). The Radicalization Puzzle: A Theoretical Synthesis of Empirical Approaches to Homegrown Extremism. *Studies in Conflict & Terrorism*, 38(11), 958–975. DOI: 10.1080/1057610x.2015.1051375
- Harrison, D. (24 juni 2021). Hur såg nazisterna på religion?. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/rgBqpw/nazisterna-och-religion>
- Hilbe, J. M. (2009). *Logistic Regression Models*. Chapman & Hall/CRC.
- Jasko, K., LaFree, G., & Kruglanski, A. (2016). Quest for Significance and Violent

- Extremism: The Case of Domestic Radicalization. *Political Psychology*, 38(5), 815–831. DOI: 10.1111/pops.12376
- Jensen, M. A., Atwell, S. A., and James, P. A. (2020). Radicalization to violence: a pathway approach to studying extremism. *Terrorism and Political Violence*, 32(5), 1067–1090. DOI: 10.1080/09546553.2018.1442330
- Kamenowski, M., Manzoni, P., Haymoz, S., Isenhardt, A., Jacot, C., & Baier, D. (2021). Religion as an influencing factor of right-wing, left-wing and Islamist extremism. Findings of a Swiss youth study. *PLOS ONE*, 16(6). DOI: 10.1371/journal.pone.0252851
- Kruglanski, A. W., Bélanger, J. J., Gelfand, M., Gunaratna, R., Hettiarachchi, M., Reinares, F., Orehek, E., Sasota, J., & Sharvit, K. (2013). Terrorism—A (self) love story: Redirecting the significance quest can end violence. *American Psychologist*, 68(7), 559–575. DOI: 10.1037/a0032615
- Kunst, J. R., & Obaidi, M. (2020). Understanding violent extremism in the 21st century: the (re)emerging role of relative deprivation. *Current Opinion in Psychology*, 35, 55–59. DOI: 10.1016/j.copsy.2020.03.010
- Lygre, R. B, Eid, J., Larsson, G., & Ranstorp, M. (2011). Terrorism as a process: A critical review of Moghaddam’s “Staircase to Terrorism”. *Scandinavian Journal of Psychology*, 52(6), 609-616. DOI: 10.1111/j.1467-9450.2011.00918.x
- Lyons-Padilla, S., Gelfand, M. J., Mirahmadi, H., Farooq, M., & von Egmond, M. (2015). Belonging nowhere: Marginalization & radicalization risk among Muslim immigrants. *Behavioral Science & Policy*, 1(2), 1–12. DOI: 10.1353/bsp.2015.0019
- Minkenberg, M. (2018). *Religion and the Radical Right*. Oxford Handbooks Online. DOI: 10.1093/oxfordhb/9780190274559.013.19
- Moghaddam, F. M. (2005). The Staircase to Terrorism: A Psychological Exploration. *American Psychologist*, 60(2), 161–169. DOI: 10.1037/0003-066x.60.2.161
- Myndigheten för för samhällsskydd och beredskap. (19 november 2021). *Terrorism*. <https://www.msb.se/sv/amnesomraden/skolmaterial/samhalletskrisberedskap/terrorism/>
- Navarro, D. J., & Foxcroft, D. R. (2022). *Learning statistics with jamovi: a tutorial for psychology student and other beginners*. (1.75 uppl.). DOI: 10.24384/hgc3-7p15

- Pfundmair, M., Aßmann, E., Kiver, B., Penzkofer, M., Scheuermeyer, A., Sust, L., & Schmidt, H. (2019). Pathways toward Jihadism in Western Europe: An Empirical Exploration of a Comprehensive Model of Terrorist Radicalization. *Terrorism and Political Violence*, 34(1), 48–70. DOI: 10.1080/09546553.2019.1663828
- Pisoiu, D. (2015). Subcultural Theory Applied to Jihad and Right-Wing Radicalization in Germany. *Terrorism and Political Violence*, 27(1), 9-28. DOI: 10.1080/09546553.2014.959406
- Schumann, F., Brook, P., & Heinze, M. (2022). Not in Their Right Mind? Right-Wing Extremism Is Not a Mental Illness, but Still a Challenge for Psychiatry. *Frontiers in Sociology*, 7. DOI: 10.3389/fsoc.2022.830966
- Shaughnessy, J. J., Zechmeister, E., & Zechmeister, J. S. (2011). *Research methods in psychology* (9 uppl.). McGraw Hill.
- Simi, P., Sporer, K., & Bubolz, B. F. (2016) Narratives of Childhood Adversity and Adolescent Misconduct as Precursors to Violent Extremism: A Life-Course Criminological Approach. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 53(4), 536-563. DOI: 10.1177/0022427815627312
- Svenska Dagbladet. (11 december 2017). Jakten på lasermannen skakade Sverige: ”Var panik”. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/xRPo48/jakten-pa-lasermannen-skakade-sverige-var-panik>.
- National Consortium for the Study of Terrorism and Responses to Terrorism (START), University of Maryland (2020). *Profiles of Individual Radicalization in the United States (PIRUS)*. Available online at: <http://www.start.umd.edu/pirus> (hämtad: 12 oktober 2022)
- Tore Bjørgo, & Jacob Aasland Ravndal. (2019). Extreme-Right Violence and Terrorism: Concepts, Patterns, and Responses. *International Center for Counter-Terrorism—The Hague*. DOI: 10.19165/2019.1.08
- Tschantret, J. (2021). The psychology of right-wing terrorism: A text-based personality analysis. *Psychology of Violence*, 11(2), 113–122. DOI: 10.1037/vio0000362